

Gemeenteraad van Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA NIJKERK

Uw brief van		Ons kenmerk	1656351
Uw e-mailadres		Bijlage	1
Datum	14 december 2023	Behandeld door	P.T. Westra
Onderwerp	Rapport luchtkwaliteit GGD in Overijssel en Gelderland	Team	Vakspecialisten

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeert het college u over de genomen en te nemen acties van de gemeente Nijkerk voor het bevorderen van de luchtkwaliteit in onze gemeente. De aanleiding hiervoor is de publicatie op 6 december 2023 van het rapport van de gezamenlijke GGD'en in Overijssel en Gelderland. Dit rapport heeft als titel: 'Luchtkwaliteit en gezondheid in Overijssel en Gelderland, rapportage over de luchtkwaliteit in 2021'.

Inleiding

Zoals in het rapport is te lezen, zijn de belangrijke parameters voor het bepalen van de luchtkwaliteit de concentraties aan stikstofoxiden (NOx). Deze stikstofoxiden zijn voornamelijk afkomstig van het verkeer en de concentraties aan fijnstof (PM10 en PM 2,5) zijn voornamelijk afkomstig van de veehouderij.

In Gelderland sterven de mensen gemiddeld 10,5 maanden eerder vanwege de verminderde luchtkwaliteit staat in het rapport. Ook zijn er hierdoor meetbare effecten zichtbaar op hart- en vaatziekten, longkanker en astma.

Deze rapportage komt één keer per twee jaar uit en is gestart in 2013. De trend is dat de luchtkwaliteit verbetert ondermeer door schonere auto's en het gebruik van luchtwassers in de veehouderij. Maar dat is nog niet voldoende.

Ook het corona effect is positief terug te zien in de luchtkwaliteit over 2021. Echter de conclusie is nog steeds, dat niemand in Overijssel en Gelderland woont op een plek die aan de WHO-advieswaarden voldoet.

Deze WHO-waarden zijn in 2021 weer aangescherpt: 10 microgram NO₂ per m³, 15 microgram fijnstof PM₁₀ en 5 microgram fijnstof PM_{2,5}. Dus er is actie nodig, zoals hieronder bij de bullits per bron verder is uitgewerkt.

Schone Lucht Akkoord SLA

De gemeente Nijkerk doet mee aan het Schone Lucht Akkoord (SLA). Dit is een Nederlands akkoord dat zich richt op een betere luchtkwaliteit en een afname van gezondheidsschade. Het akkoord streeft naar een afname van de gezondheidsschade door luchtvervuiling met 50% in 2030 ten opzichte van de situatie in 2016. Dit moet bereikt worden door het nemen van maatregelen tegen vervuiling uit binnenlandse bronnen.

Op 13 januari 2020 plaatste staatssecretaris Stientje van Veldhoven als eerste haar handtekening onder het akkoord. Het akkoord werd toen ondertekend door 9 provincies en 35 gemeenten. Op pagina 40 van het rapport staan de deelnemers per 29 september 2023 vermeld: 98 gemeenten, 12 provincies en het ministerie van I&M.

Bronnen

De luchtkwaliteit wordt beïnvloed door meerdere bronnen. Per bron is hieronder aangegeven welk handelingsperspectief de gemeente Nijkerk toepast of kan toepassen.

- **Mobiliteit:** Nijkerk maakt gebruik van het gevoelige bestemmingen beleid. Hierbij wordt voor gevoelige bestemmingen, zoals bijvoorbeeld een kinderdagverblijf en woningen, zo mogelijk voldoende afstand bestemd ten opzichte van vervuilende bronnen. Hiertoe behoort ook het verkeer. Daarom stimuleert de gemeente Nijkerk in haar Mobiliteitsvisie 2040 het gebruik van elektrische voertuigen door het plaatsen van voldoende laadpalen, zoals verwoord in onze Laadvisie 2030. Daarnaast passen we het STOMP principe toe bij onze projecten. Hierbij neemt de prioriteit af van het stimuleren van Stappen naar Trappen (fietsen), gebruik van OV, Mobility as a service (bv deelauto's) en toepassing Privé auto's. Ook dit principe sluit aan bij de inhoud van onze Mobiliteitsvisie 2040.
- **Industrie:** door scherper te vergunnen, kan de potentiële emissie van bedrijven worden beperkt. Als de werkelijke emissie van stoffen in de lucht door een bedrijf lager is dan de eisen in de vergunning, dan kan deze extra ruimte uit de vergunning worden gehaald. Hiermee wordt een toename van de uitstoot van deze bedrijven tegengegaan. Aangezien de bedrijven met grote emissies, zoals ABZ Diervoeding, De Heus en de asfaltcentrale onder het bevoegd gezag van de provincie vallen, heeft de gemeente Nijkerk hier geen invloed op.
- **Houtrook:** de gemeente Nijkerk kan meer voorlichting gaan geven aan haar bewoners om hen te stimuleren om modernere houtkachels aan te schaffen. Ook kan een cursus hout stoken of het toepassen van de stookwijzer worden gestimuleerd. Maar we blijven daarbij afhankelijk van de goede wil van onze bewoners. Dat geldt ook bij het sturen van berichten voor een smog alarm. Nijkerk is ook bezig om te zorgen dat bij nieuwbouw geen rookkanalen meer worden aangelegd. Daarnaast zorgen we ervoor dat bij bestaande woningen de rookkanalen worden verwijderd. De beperking is dat handhaving op hout stoken via open haard en houtkachels achter de voordeur vanuit privacy oogpunt niet uitvoerbaar is.

- Landbouw: Nijkerk maakt bij nieuwe aanvragen voor veehouderijbedrijven gebruik van de eis voor toepassing van de best beschikbare technieken (BBT). Dit maakt deel uit van het Interim beleid luchtkwaliteit. Daarnaast heeft de pilot Pluimvee in FoodValley verband inzicht gegeven hoe de pluimveesector de emissies van fijnstof kan reduceren door het opstellen van een fijnstof emissieplan. Uit de pilot blijkt dat deze aanpak ook goed toepasbaar is op andere bedrijven uit de landbouw. Deze pilot is nu afgerond. Het Praktijkcentrum Emissiereductie Veehouderij zorgt nu voor de uitvoering van het praktijkspoor binnen deze pilot. Het initiatief ligt daarmee bij de sector zelf en de gemeente Nijkerk heeft hier verder geen invloed op.
- Mobiele werktuigen: bij de aanbesteding van projecten kunnen eisen worden gesteld aan de maximale uitstoot van emissies in de bouw. Het gebruik van elektrische voertuigen kan bij de realisatie verplicht worden gesteld. Deze optie wordt tot nu toe alleen toegepast als dit vanuit de natuurwetgeving verplicht is om de stikstof depositie op natuurgebieden te beperken.
- Binnenvaart/havens: om uitstoot door de motoren van de schepen te verminderen, kunnen we als gemeente stimuleren dat er voldoende walstroomvoorzieningen worden aangelegd. Dit geldt met name voor de locaties bij de veevoerbedrijven, want voor de recreatieve vaart in de Arkervaart zijn deze voorzieningen al aanwezig. Bij het lossen van de schepen bij ABZ Diervoeding en De Heus is verder nog sprake van uitstoot van (fijn)stof. Hier kunnen mogelijk technische oplossingen voor gevonden worden, maar de gemeente is hierbij niet het bevoegde gezag.
- Zero-emissie zones: de 30 tot 40 grootste gemeenten in Nederland voeren per 1 januari 2025 een zero-emissie zone in. Hierdoor zijn er dan alleen nul emissie vracht- en bestelauto's toegestaan in het stadscentrum en de omliggende wijken. In de provincie Gelderland doen de gemeenten Apeldoorn en Nijmegen mee, Arnhem is in onderzoek en Ede voert het een jaar later in. Mogelijk is het in FoodValley verband een optie om dit ook voor de gemeente Nijkerk te onderzoeken.

Het college hoopt u met dit overzicht voldoende inzicht te hebben gegeven in de maatregelen die wij als gemeente Nijkerk momenteel al uitvoeren en die we nog kunnen uitvoeren, om de luchtkwaliteit in onze gemeente te verbeteren.

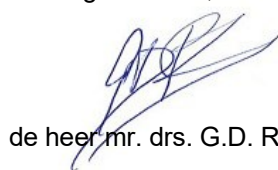
Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris,

de heer drs. J.G. de Jager

de burgemeester,

de heer mr. drs. G.D. Renkema